

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу
КРИШТАНОВИЧА Мирослава Франковича
«Модернізація механізмів державного управління в
системі органів внутрішніх справ сучасної України»,
подану на здобуття наукового ступеня
доктора наук з державного управління за спеціальністю
25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність обраної теми.

Існуюча система органів внутрішніх справ, в діяльності якої все ще спостерігаються тенденції тяжіння до досвіду минулого, на сьогодні не може повною мірою гарантувати захист загальнолюдських цінностей правової держави. Сучасні політико-правові реалії зумовлюють необхідність інших підходів до оцінки ролі органів внутрішніх справ, переосмислення принципів їх організації та діяльності, створення нової моделі взаємовідносин міліції з особою та суспільством.

Необхідність дослідження даної проблеми зумовлена низкою факторів, серед яких: курс України на побудову європейської, демократичної, соціальної та правової держави, наявність відголосків минулого досвіду у діяльності державного механізму, а також кризові явища, які нерідко ускладнюються бюрократизацією управлінських установ, криміналізацією суспільства, корупцією та діяльністю тіньових структур в економіці. Першопричиною такої ситуації є відсутність сильних та авторитетних правоохоронних органів, глибоких правових традицій у суспільстві.

В умовах розвитку демократичної правової держави органи внутрішніх справ мають набути статусу авторитетної, суто правоохоронної структури з чіткою, злагодженою, прогресивною організацією роботи, оскільки їх ефективне функціонування є основою стабільної життєдіяльності суспільства і держави. Тож сьогодні важливим завданням теорії і практики є модернізація механізмів державного управління правоохоронною системою. З огляду на це та з урахуванням змін, які відбулися у суспільстві і державі, а також закріпленням в Конституції України прогресивних положень державотворення проблема розвитку механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ України є актуальною і потребує наукового дослідження. Вказані обставини визначили вибір та актуальність теми дослідження.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Систематизація наукових фактів у дисертаційному дослідженні Криштановича Мирослава Франковича здійснюється шляхом використання загальнонаукових та спеціальних методів, а саме: *абстрактно-логічний* – при

постановці та формулюванні мети і завдань дослідження механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ ; *монографічний* – при вивченні та узагальненні положень науково-практичних джерел, нормативно-правових актів і практики впровадження механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ сучасної України; *аналізу, синтезу та логічного узагальнення* – для визначення закономірностей розвитку державного управління в системі МВД України; *порівняльний* – для зіставлення механізмів державного управління у світовій практиці; *статистико-економічний* – у ході дослідження динаміки показників функціонування органів внутрішніх справ України; *систематизації* – для визначення та впорядкування форм та інструментів державного управління в системі органів внутрішніх справ сучасної України.

Зміст дисертаційної роботи відзначається послідовністю досягнення поставленої мети та повною реалізацією завдань дослідження, що свідчить про завершеність і обґрунтованість запропонованих результатів.

Слід позитивно відзначити той факт, що дисертацію виконано в рамках науково-дослідної роботи Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України “Удосконалення підготовки державних службовців з питань євроінтеграції в контексті співпраці та вступу України в ЄС” (державний реєстраційний номер 0107U001597), де автором було проведено аналіз європейських стандартів державного управління органами поліції та внесено комплекс пропозицій щодо імплементації європейського досвіду в українські реалії. У рамках виконання теми “Управлінські механізми запобігання та протидії корупції: досвід ЄС для України” (державний реєстраційний номер 0113U00736) автором проведені дослідження проблем модернізації державного управління органами внутрішніх справ щодо запобігання та протидії корупції.

Достовірність, наукова новизна отриманих результатів.

У дисертації отримано нові науково-обґрунтовані результати, які в сукупності сприяють розв’язанню наукової проблеми в галузі державного управління, що полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні та розробленні науково-практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ сучасної України.

Сформульовані наукові положення, висновки та рекомендації ґрунтуються на емпіричних даних діяльності органів державного управління України та зарубіжних країн, вони є логічним продовженням ідей світової й української державно-управлінської, економічної, історичної, юридичної думки щодо реального існування та розвитку практики державного управління. Також слід відзначити, що дисертаційна робота повністю

відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління (механізми державного регулювання окремих галузей і сфер суспільного життя та їх удосконалення).

Якщо детальніше торкнутися окремих положень дисертації, то можна узагальнити наступне.

У першому розділі роботи автором досліджено стан наукової розробки проблеми та її джерельної бази (стор. 15-23). Визначено, що, незважаючи на різноплановість підходів до висвітлення цієї тематики, у розглянутій літературі вивчаються тільки поодинокі її аспекти, які аналізуються відірвано один від одного, і зовсім незначна увага приділена модернізації механізмів державного управління діяльністю ОВС України в процесі широкомасштабного реформування. З'ясовано теоретичні основи функціонування механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ (стор. 24-33) та окреслено межі наукового дослідження, що визначаються станом розробленості методології державного управління діяльністю ОВС та ступенем запровадження і вживання належних методів, методик, принципів та оперативного вирішення нагальних питань у цій сфері. За результатами розгляду процесу еволюції теорії і практики державного управління в системі органів внутрішніх справ (стор. 34-50) систематизовано напрями модернізації правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ України, які узгоджені з положеннями сучасної концепції демократичної правової держави, орієнтовані на забезпечення дієвості механізмів державного управління ОВС та ефективності функціонування поліції як найбільш місткого за обсягом здійснюваних правоохоронних функцій інституту забезпечення гарантій, прав і свобод.

У другому розділі “Методологічні засади державного управління в системі органів внутрішніх справ України” – розглянуто функціональну компоненту ОВС у системі гарантування національної безпеки країни (стор. 54-69). Визначено, що організаційна структура ОВС повинна забезпечувати виконання завдань, які поставлені перед ними згідно з їхніми функціональними обов'язками за такими видами діяльності : виконавчої та охоронної, адміністративної, кримінально-процесуальної, оперативно-розшукової та профілактичної. В роботі систематизовано передумови реформування ОВС як пріоритетної вимоги суспільного розвитку (стор. 69-84).

Дисертантом визначено основні напрями та механізми державного управління в системі ОВС щодо гарантування внутрішньої безпеки України (стор. 85-107) Доведено, що у практичному своєму виявленні державне управління основними напрямками діяльності ОВС – це комплексний вплив усієї сукупності механізмів державного управління в системі ОВС: організаційного, нормативно-правового, інституційного та міжнародного співробітництва тощо. Виокремлено та досліджено механізм міжнародного

співробітництва ОВС України в контексті забезпечення внутрішньої безпеки(стор. 108-130). Окреслено концептуальні положення стратегічної міжнародної взаємодії органів внутрішніх справ, що дають можливість, об'єднавши зусилля сторін, сформувавши постійно діючі канали співробітництва.

У **третьому розділі** “Нормативно-правовий механізм державного управління ОВС в Україні” здійснено аналіз особливостей державного управління впровадженням нормативно-правових засад діяльності органів внутрішніх справ України (стор. 137-157) та вивчено спеціальне законодавство як важливий механізм діяльності ОВС щодо забезпечення внутрішньої безпеки держави, суспільства і громадянина (стор. 158-185). Також, в роботі досліджено функціональне законодавство й основні принципи нормативно-правового забезпечення ОВС на основі чого систематизовано основні вимоги до механізмів нормативно-правового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ, що враховують необхідність виконання багатокomплекcних завдань з охорони порядку громадян; забезпечують цілеспрямованість, системність і розподіл відповідальності та функцій; встановлюють правові норми щодо охорони інтересів країни, громади, забезпечують захист недоторканності, чесності, гідності, прав і свобод громадян; сприяють виявленню, припиненню та попередженню правопорушень; визначають форми, методики, порядок і способи превентивних заходів та профілактичної діяльності(стор. 186-206).

У **четвертому розділі** “Напрями концептуальних трансформацій організаційного механізму державного управління в системі ОВС України” розглянуто основні напрями процесу оптимізації кадрового забезпечення ОВС (стор. 312-234) та запропоновано компетентнісний підхід до оптимізації механізмів кадрового забезпечення органів внутрішніх справ та практичної реалізації положень сучасної освітньої парадигми, який передбачає впровадження у процес професійної підготовки методів активізації внутрішньо мотивованих характеристик особистості з метою формування ситуативної, інтелектуальної, функціональної та соціальної компетентності, підвищення потенціалу та професіоналізму персоналу.

Систематизовано концептуальні засади вдосконалення системи управління персоналом ОВС (стор. 235-261) що дозволило представити концепт інноваційного організаційного механізму державного управління діяльністю органів внутрішніх справ, що базується на гуманістично-правових принципах функціонування цільової, функціональної та адаптуючої підсистеми управління кадрами, а також передбачає імплементацію закордонного досвіду реформування правоохоронної системи; впровадження правових регуляторів професійної поведінки співробітників органів внутрішніх справ; розробку стандартів та прийняття єдиного комплексного

документа - Кодексу етичної поведінки поліцейських; вжиття комплексу заходів з підвищення якості правового виховання та правової культури, декларування ціннісних орієнтирів. Запропоновано напрями вдосконалення організації матеріально-технічного забезпечення в системі ОВС України (стор. 262-278).

У **п'ятому розділі** "Пріоритетні напрями, засоби і технології системної модернізації механізмів державного управління ОВС у сучасних умовах" розкрито значення міжнародного досвіду державного управління ОВС і визначено можливості його використання в Україні (стор. 283-302). Констатовано, що попри широку варіативність правових засад управління діяльністю поліції в сучасних державних моделях зарубіжних країн, загальними для них є: забезпечення верховенства закону, деполітизація, демілітаризація і децентралізація органів поліції, організація прозорості та підзвітності їх діяльності, налагодження тісної співпраці цих органів з громадянами та місцевими громадами і сприяння професійній підготовці персоналу поліції. Систематизовано світовий досвід практики реформування органів правопорядку(стор. 303-324), що дозволило акумулювати базис для пропозицій стосовно впровадження державно-управлінської сервісно-орієнтованої моделі модернізації механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ, яка спрямовує вплив організаційного, нормативно-правового, інституційного механізмів державного управління та механізму міжнародного співробітництва на перетворення базової спеціалізованої інституції виконавчої влади з силового, мілітаризованого, авторитарного відомства на правоохоронний орган європейського зразка, а також враховує сукупність чинників, які відображають прикладний характер впливу на якість формування структури національної поліції відповідно до європейських стандартів правоохоронної діяльності.

Автором обґрунтовано напрями модернізації інформаційно-аналітичного забезпечення ОВС (стор. 325-350) та системно оформлено комплексний підхід до визначення концепту підвищення ефективності механізмів інформаційно-аналітичного забезпечення органів внутрішніх справ, який передбачає: розроблення комплексу організаційних, правових, технічних і технологічних заходів, методів і засобів, які забезпечують інформаційні зв'язки між елементами керованої системи; утворення інформаційних багатоцільових підсистем функціонування органів внутрішніх справ; запровадження єдиної політики інформаційного забезпечення; централізацію банків даних та інтеграцію їх інформації на всі рівні.

В роботі запропоновано шляхи вдосконалення інституційного механізму державного управління в системі ОВС (стор. 351-375), що спрямовані охопити такі складові: напрацювання завдань для всіх сторін; розподіл сил, розроблення спільного плану загальних дій; визначення засобів і способів

підтримки взаємодії між суб'єктами; здійснення інспектування діяльності сторін і оцінювання роботи суб'єктів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони спрямовані на підвищення ефективності та розвиток механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ України. Основні ідеї та висновки дослідження доведено до рівня конкретних положень, методик та рекомендацій. Вони можуть бути використані у практичній діяльності державними органами управління, органами місцевої влади та самоврядування, підприємствами, громадськими організаціями.

Також матеріали дисертації можуть виконувати методологічну й стимулюючу роль для подальшого розгортання досліджень щодо державного управління діяльністю органів внутрішніх справ України, використовуватися в процесі реформування органів внутрішніх справ, управління персоналом органів внутрішніх справ, кадрового забезпечення органів внутрішніх справ, удосконалення нормативно-правової бази діяльності органів внутрішніх справ, сприяти підвищенню ефективності функціонування підрозділів органів внутрішніх справ.

Положення та висновки дисертації можуть бути використані для підготовки підручників та навчальних посібників з курсів “Державне управління”, “Основи управління в системі органів внутрішніх справ”, “Управління персоналом органів внутрішніх справ України”, “Управління поліцією зарубіжних країн”, у процесі викладання відповідних навчальних дисциплін, слугувати матеріалом для підвищення рівня підготовки правоохоронців нової генерації.

Отримані автором результати дослідження були впроваджені у роботу Департаменту поліції охорони Національної поліції України (акт №9 від 24.11.2015 р.), ГУМВСУ у Львівській області (акт №65 від 22.06.2015 р.), УМВСУ на Львівській залізниці (акт №7 від 28.01.2015 р.), використані в роботі стосовно керівного складу обласного управління ОВС та з підбору керівних кадрів міських та районних відділів міліції Рівненської ОДА (акт №01/48-20 від 06.07.2015 р.), Острозької РДА (акт №33 від 17.06.2015 р.), а також громадськими організаціями, серед яких «Львівська громада» (довідка №15 від 23.04.2015 р.), «Асоціація депутатів Львова» (довідка №21 від 01.05.2015 р.), Західноукраїнський комітет сприяння боротьбі з організованою злочинністю та корупцією (довідка №27 від 11.05.2015 р.). Всеукраїнська громадська організація «Громада і закон» (довідка № 60 від 03.11.2015 р.).

Теоретичні положення та матеріали дослідження використано в навчальному процесі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (акт №11 від 21.01.2015 р.), Львівського державного університету внутрішніх справ (акт №31 від 19.06.2015 р.), Одеського державного університету внутрішніх справ (акт №35 від 25.03.2015 р.),

Львівського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України (акт №48 від 24.06.2015 р.).

Повнота отриманих результатів дослідження.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано в 41 наукових працях, загальним обсягом 41,9 обл.-вид. арк., у тому числі: індивідуальній монографії, колективній монографії, двох навчальних посібниках (у складі колективу авторів); 18 – статті в наукових фахових виданнях України; 5 – статті в наукових періодичних виданнях інших держав та виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз; 14 – матеріали конференцій.

Автореферат за змістом відображає текст дисертації. Зміст дисертаційної роботи відповідає вимогам МОН України до дисертаційних робіт такого рівня.

У тексті докторської дисертації не були запозичені положення кандидатської дисертації.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації:

1. Автору у п. 2.2 варто було більш системно представити авторську думку щодо оцінки ефективності заходів реформи системи органів внутрішніх справ яка була розпочата у 2014 р. та представити фундаментальні положення, які забезпечують належний рівень координації та контролю за діяльністю структурних елементів системи внутрішніх справ.

2. Торкаючись питань кадрового забезпечення, дисертант робить акцент на необхідності впровадження гуманістично-правових принципів функціонування цільової, функціональної та адаптуючої підсистеми управління кадрами та впровадження правових регуляторів професійної поведінки співробітників органів внутрішніх справ. Вважаємо що дієвість таких регуляторів можлива за умови цілеспрямованого використання науково обґрунтованих форм, методів і засобів фахової психології. Але питання психологічного забезпечення автор оминув.

3. Автор у пп. 5.2 обґрунтовує необхідність та наводить комплекс пропозицій (стор. 318-223) щодо удосконалення механізмів взаємодії органів внутрішніх справ із органами місцевого самоврядування та місцевими державними адміністраціями щодо виконання пріоритетних напрямків реформування поліції. Для більшої переконливості авторської думки доцільно було б проілюструвати ефект впливу такої взаємодії на якісне покращення функціональної діяльності ОВС практичними прикладами та статистичними показниками.

4. Також, у пп 5.3. зроблено акцент на висвітлення взаємодії структурних підрозділів МВС зі ЗМІ. У цьому сенсі є доцільним розглядати проблему такої взаємодії через сегрегацію громадської думки та ЗМІ щодо факторів компетентності органів внутрішніх справ. Варто було б, також, визначити напрями роботи органів внутрішніх справ, стосовно яких

громадська думка володіє найвищим ступенем достовірності, відповідно, які можна оцінювати за її допомогою.

5. Автор не достатньо переконливо й глибоко здійснює оцінювання ефективності діяльності правозахисних органів державної виконавчої влади, які беруть участь у здійсненні функцій держави, спрямованих на забезпечення законності та правопорядку, захист від протиправних посягань на життя, здоров'я, права та свободи громадян, власність, природне середовище, інтереси суспільства та держави.

Загальний висновок

Таким чином, можна зазначити, що дисертаційна робота **Криштановича Мирослава Франковича** “Модернізація механізмів державного управління в системі органів внутрішніх справ сучасної України”, відповідає вимогам пунктів 9, 10, 11, 13 “Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника”, а саме: є завершеною кваліфікаційною науковою працею, в якій отримано нові науково-обґрунтовані результати в галузі державного управління, які розв’язують конкретну наукову проблему, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

Професор кафедри публічного управління
та митного адміністрування
Університету митної справи та фінансів,
доктор наук з державного управління,
професор Л.М.

Л.М.Івашова

